

Vaugonu dzeja, protams, ir trešā sliktākā Visumā. Otrā sliktākā ir tā, ko raksta ezgoti no Krijas. Kamēr viņu Dzejas maģistrs Rukšķnieks Uzpūtīgais deklamēja savu dzejoli «Oda zaļas tepes gabaliņam, ko es kādā vasaras vidus rītā atradu savā padusē», četri klausītāji nomira no iekšējas asinjošanas, un Vidusgalaktikas mākslu piekukuļošanas padomes prezidents izdzīvoja tikai tāpēc, ka nograuza vienu no savām kājām. Kā stāsta, Rukšķnieks «bijā vīlies» dzejoļa uzņemšanā, un viņš grāsījās uzsākt savas divpadsmit grāmatas garās episkās poēmas lasījumu, kura nosaukta par «Maniem iecienītākajiem vannā iešanas burbuļiem», kad viņa paša resnā zarna, izmisīgi cenzdamās izglābt dzīvību un civilizāciju, caur kaklu uzlēca taisni augšā un žņaudzot apvijās ap viņa smadzenēm.

Vissliktākā dzeja no visām gāja bojā kopā ar tās radītāju Polu Nensiju Milstoni Dženingsu no Grīnbridžas, Esekā, Anglijā planētas Zeme sagraušanas laikā.

Prostetniks Vougons Dželcs pasmaidīja ļoti lēnām. Tas tika darīts ne tik daudz tāpēc, lai atstātu iespaidu, kā tāpēc, ka viņš mēģināja atcerēties muskuļu kustību secību. Viņš šausmīgi ārstnieciskā nolūkā bija uzbrēcis saviem cietumniekiem un tagad jutās samērā atslabinājies un gatavs nelielai cietsirdigai izrīcībai.

Cietumnieki sēdēja Dzejas novērtēšanas krēslos – piesprādzēti. Vougoni neloloja ilūzijas attiecībā uz savu darbu parasto novērtējumu. Viņu agrīnie centieni sacerēšanas mākslā bija daļa no uzstājīgajiem pūliņiem panākt, lai viņi tiktu atzīti par piedienīgi attīstījušos un kulturālu rasi, bet pašlaik vienīgais, kas viņus dzina uz priekšu, bija tīra ļaunprātība.

Uz Forda Prīfekta pieres bija parādījušies auksti sviedri, kas tecēja gar elektrodiem, kuri bija piesaitēti pie viņa deniņiem. Elektrodi bija piestiprināti pie vesela jūkļa elektroniskās aparatūras – tēlainības pastiprinātājiem, ritma modulatoriem, aliterāciju atlicējiem un salīdzinājumu pašizgāzējiem – kas visi bija konstruēti tā, lai palielinātu dzejola iespāidu un nodrošinātu, ka nepazūd neviena vieniga dzejnieka domas nianse.

Arturs Dents sēdēja un trīcēja. Viņam nebija ne jausmas, kas vēl stāv priekšā, bet viņš zināja, ka viņam nebija paticis nekas no tā, kas līdz šim bija noticeis, un viņš nedomāja, ka apstākļi varētu mainīties.

Vougons sāka lasīt – paša sagudrotu mazu, smakojošu fragmentu.

— *O, rukšķētbleka saīstais...* — viņš uzsāka. Spazmas sagrāba Forda ķermenī — tas bija vēl ļaunāk nekā jebkas, kam viņš bija sagatavojies.

— ... urinīšana už itamējā / Kā nozrēlušies buldurtraipji šķirminuošā vejā.

— Āāāāāā ūūūūū auūūū! — kunkstēja Fords Prīfekts, rāvieniem liekdams uz aizmuguri galvu, caur kuru pulsēdamas izstaroja sāpjus lēkmes. Sev blakus viņš miglaini varēja saskatīt Arturu, kas savā sēdeklī zvalstījās un kratiņās. Viņš sakoda zobus.

— Šlerkš, es lūdzu tevi, — turpināja cietsirdīgais vougons, — manus klēmīgs tirplindrom.

Viņa balss bija pacēlusies līdz šausmīgi intensīvam kaislīgam griezīgumam. – *Un mūļuprāt vimd mani ar cirtu saikšņvirlām, / Vai arī es tevi saplosišu tātirkārpās ar savu šķīrgastecku, tu vēl matīsi!*

Arturs zvalstījās.

— Un nu, Zemes iedzīvotāji... — sīcošā balsī ierunājās vougons (viņš nezināja, ka Fords Prifekts būtībā bija no mazas planētas Be-telgeizes tuvumā, bet, ja arī viņš to zinātu, viņam būtu vienalga), — es jums piedāvāju vienkāršu izvēli! Vai nu mirstiet kosmosa va-kuumā, vai arī... — viņš ieturēja pauzi, lai sasniegtu melodrama-tisku efektu, — pasakiet man, cik labs, pēc jūsu domām, bija mans dzejolis!

Viņš atkrita atpakaļ milzīgā sikspārņa formas sēdeklī, kas bija darināts no kaut kā ādai līdzīga, un vēroja viņus. Viņš atkal smaidīja.

Fords skaļi cīnījās pēc elpas. Viņš vilāja savu putekļaino mēli pa izkaltušo muti un kunkstēja.

Arturs skanīgi sacīja: – Īstenībā man tas gluži labi patika.

Fords pagriezās un pārsteigts noraudzījās. Šāds risinājums vinam gluži vienkārši nebija ienācis prātā.

Vougons izbrīnīts saraucu uzacis, kas veiksmīgi aizēnoja viņa degunu un tādējādi nebija slikta lieta.

– Nu labi... – viņa sīcošajā balsī ieskanējās pamatīgs pārsteigums.

– Ak jā, – sacīja Arturs, – es domāju, ka daži no metafiziskajiem izteiksmes līdzekļiem bija patiešām sevišķi iespaidīgi.

Fords turpināja blenzt uz viņu, lēnām sakārtojot savas domas atbilstoši šai pilnīgi jaunajai koncepcijai. Vai patiešām viņi spēs izklūt no šīs ķezas tik nekaunīgā veidā?

– Jā, turpini, turpini... – aicināja vougons.

– Ak... un ē... ari interesanti ritma paņēmieni, – turpināja Arturs, – kas šķita radām kontrapunktu... ē... ē... – viņš sastomījās.

Fords riskēja un metās viņu glābt: – Kontrapunktu dzejnieka līdzcietīgās dvēseles... ē... – viņš arī sastomījās, bet Arturs atkal bija sagatavojies.

– ... cilvēcīgumam...

– *Vougonīgumam*, – Fords viņam uzšņāca.

– Ak jā, vougonīgumam (piedodiet) pamatā esošās metaforas sirrealismam, – Arturs sajuta, ka viņš tagad ir finiša taisnē, – kas lietpratīgi izmantota dzejoļa uzbūves paņēmienos, lai sublimētu šo, pārsniegtu to un izlīdzinātos ar vēl kaut kā būtiskajām dihotomijām, – (viņš bija sasniedzis triumfējošu kreščendo...) – un klausītājam ir radīts dzīļš un spilgts ieskats tajā... tajā... ē... – (... kas piepeši viņu atstāja). Fords metās palīgā ar *coup de grâce**:

– Tajā, lai kas tas arī būtu, par ko bija dzejolis! – viņš brēca. Un klusi nočuksteja: – Labi darīts, Artur, tas bija ļoti labi.

Vougons viņus rūpīgi nopētīja. Vienu brīdi viņa rases sarūgtinātā dvēsele jutās aizkustināta, bet tad viņš nodomāja, nē – pārāk

* *Coup de grâce* (franču val.) – burtiski: «zēlsirdības dūriens (sitiens)» (ar ko nonāvē ievainotu dzīvnieku vai cilvēku, lai tas nemocītos). *Tulkotājas piez.*

maz, pārāk vēlu. Viņa balsī ieskanējās tāds tembrs kā kaķim, kas ielaiž nagus neilonā.

– Tātad jūs sakāt, ka es rakstu dzeju, jo aiz manas zemiskās, bezjūtīgās, cietsirdīgās ārienes vienkārši slēpjās vēlme tikt patiesi mīlētam, – viņš sacīja. Un ieturēja pauzi. – Vai tā ir tiesa?

Fords nervozi iesmējās.

– Nu, es domāju, ka jā, – viņš sacīja, – vai tad mēs visi, dzīli sevi, zināt... ē...

Vougons piecēlās.

– Nē, nu tu pilnīgi un galigi kļūdies, – viņš sacīja, – es rakstu dzeju, tikai lai tajā izpaustu savu zemisko, bezjūtīgo, cietsirdīgo ārieni. Es izmetīšu jūs no kuģa šā vai tā. Apsardze! Aizvest cietumniekus uz lūku numur trīs un izsviest viņus ārā!

– Ko? – kliedza Fords.

Milzīgs, jauns vougonu sardzesvīrs paspēra soli uz priekšu un ar savām milzīgajām, ļumīgajām rokām izrāva abus cietumniekus no siksniām.

– Tu nevari izmest mūs kosmosā, – brēca Fords, – mēs cenšamies uzrakstīt grāmatu.

– Pretošanās ir veltīga! – viņam uzkliedza vougonu sardzesvīrs. Tā bija pirmā frāze, ko viņš bija iemācījies, kad pievienojās vougonu apsardzes korpusam.

Kapteinis nevērīgi noskatījās šajā izklaidē un tad novērsās.

Arturs ar mežonīgu skatienu lūkojās visapkārt.

– Es negribu mirt tagad! – viņš brēca. – Man vēl joprojām sāp galva! Es negribu doties uz debesīm ar sāpošu galvu, jo tad es būtu briesmīgi saīdzis un man tas nedarītu prieku!

Sardzesvīrs viņus stingri sagrāba aiz kakla un, godbijīgi paklanīdamies sava kapteiņa mugurai, abus protestējošos vīriešus nostīvēja no komandtiltiņa. Tērauda durvis aizvērās, un kapteinis atkal

palika viens pats. Viņš klusi dungoja un, vieglītēm pāršķirstīdams savu piezīmju grāmatiņu ar dzejoļiem, domīgi runājās ar sevi.

— Hmmmm, — viņš sacīja, — *kontrapunkts pamatā esošās metaforas sirrealismam...* — Viņš brīdi to apdomāja un tad, nežēlīgi smaidīdams, aizvēra grāmatu.

— Nāve viņiem nav pietiekami bargs sods, — viņš sacīja.
